

Informatiebrief aan de Raad

094

Zaaknummer: Z/23/078387
Documentnummer: 359737
Datum: 24 oktober 2023/verzonden 27 oktober 2023
Onderwerp: Toelichting op Dashboard Wmo 2022 Wassenaar
Bijlage(n): *Dashboard Wmo 2022*

Geachte Raad,

In deze brief informeert het college u over de Wmo-cijfers van het jaar 2022 die van belang zijn voor het monitoren van de Wmo-maatwerkvoorzieningen.

1. Inleiding

Sinds 2019 is er een aanzienlijke kostenstijging opgetreden bij de Wmo-voorzieningen. Eén van de belangrijkste oorzaken van deze kostenstijging was de invoering van de lage eigen bijdrage van €19 per maand door de Rijksoverheid. Deze staat bekend als het abonnementstarief. Het abonnementstarief heeft geleid tot een toename van het aantal aanvragen van huishoudelijke hulp, met name door inwoners in midden- en hogere inkomensgroepen. Het is belangrijk te weten dat de Wmo-uitvoering de hulp niet kan weigeren op basis van het inkomen. De hulp kan wel worden afgestemd op de mate van zelfredzaamheid, zoals is afgesproken bij het vaststellen van de kosten besparende maatregelen in 2021.

In reactie op deze ontwikkelingen heeft de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) sterk gelobbyd bij het Rijk tegen het lage abonnementstarief en de hierdoor veroorzaakte stijgende kosten in de Wmo. Mede als gevolg van deze lobby heeft het Kabinet in mei van dit jaar besloten om een inkomensafhankelijke eigen bijdrage in te voeren voor alle Wmo-voorzieningen waarop momenteel het abonnementstarief van toepassing is. Dit nieuwe beleid wordt momenteel uitgewerkt en wordt pas in 2026 ingevoerd. Echter een nieuw kabinet kan daar weer anders over besluiten.

Naast het abonnementstarief zijn er andere factoren die bijdragen aan de kostenstijging, zoals aanzienlijke prijsstijgingen, complexere zorgbehoeften en een geleidelijke toename van het aantal

ouderen, de vergrijzing. Ondanks deze externe factoren zien we in Wassenaar een lichte kostendaling in 2022 ten opzichte van de vorige twee jaren.

2. Trends in het dashboard

Het Dashboard Wmo 2022 vindt u in de bijlage van deze brief. Voor de leesbaarheid van deze brief wordt verwezen naar de tabellen in het Dashboard Wmo.

Aantal cliënten

Wassenaar vergrijst en dit betekent dat het aantal ouderen in Wassenaar de komende jaren stijgt. Hiermee stijgt ook het aantal mensen met beperkingen die in aanmerking kunnen komen voor de Wmo.

In de tabel 3b zien we dat in 2022 het aantal unieke cliënten met een Wmo-voorziening licht groeit. Ook in tabel 3a zien we dat het totaal aantal uitstaande voorzieningen licht toeneemt.

In tabel 1 is zichtbaar dat bij meerdere voorzieningen de kosten dalen. Hierdoor is er in het totaal minder geld uitgegeven dan de jaren ervoor.

De meeste cliënten ontvangen huishoudelijke hulp of hebben een regiotalxipas (vervoersvoorziening). Echter niet iedereen maakt intensief gebruik van de regiotalxipas.

Huishoudelijke ondersteuning

De kostenstijging wordt in 2019 en 2020 verklaard door de stijging van het aantal cliënten en de invoering van het abonnementstarief. In 2022 zijn de kosten vooral gestegen door de prijsstijgingen, terwijl het aantal cliënten met huishoudelijke hulp licht daalde.

Dagbesteding

Dagbesteding is een voorziening die vooral wordt ingezet voor mensen met dementie. Het doel is mensen zo actief mogelijk te houden en de mantelzorger te ontlasten. De dagbesteding wordt daarnaast ingezet voor volwassenen met een vorm van ernstige ggz-problematiek.

Een voorliggende voorziening van dagbesteding zijn de dagactiviteiten voor ouderen. Diverse activiteiten van de SWZ en de SMOW zijn mede bedoeld om beter om te gaan met dementie en waar mogelijk het dementieproces te vertragen. Eenzaamheid is een factor die het dementieproces kan versnellen. Het is belangrijk dat de welzijnsactiviteiten zodanig zijn opgezet dat iedereen kan meedoen en de activiteiten de gezondheid bevordert.

In tabel 1 is zichtbaar dat de totale kosten voor dagbesteding in 2022 flink zijn afgenomen ten opzichte van 2021. Het aantal cliënten (in tabel 3a) is licht gestegen met 5 cliënten ten opzichte van het jaar daarvoor. In tabel 5 is zichtbaar dat de gemiddelde van de kosten per cliënt lager zijn geworden.

Woonvoorzieningen

De kosten voor woonvoorzieningen zijn incidenteel en daardoor niet goed in te ramen in de begroting. Enkele grotere verbouwingen kunnen de begroting sterk beïnvloeden. Een voorbeeld is als er een woning rolstoeltoegankelijk moet worden gemaakt. De meeste aanpassingen zijn

trapliften. Er is een lichte stijging van het aantal cliënten met een woonvoorziening, maar de kosten zijn dit jaar relatief laag gebleven. Er worden ook enkele andere losse woonvoorzieningen, zoals bijvoorbeeld een verrijdbare doucheroelstoel of douchebrancard verstrekt .

Roerende woonvoorziening	Trapliften	Tilliften	Douche- en toilet voorzieningen	Overige losse woonvoorzieningen
Aantal	81	18	18	4

Vervoersvoorzieningen

De vervoersvoorzieningen bestaan uit de regiotalipassen, individueel vervoer en rollende voorzieningen, waaronder scootmobielen.

Bij het gebruik van de vervoersvoorzieningen is een grote toename te zien in het totale aantal cliënten. Echter de kosten voor vervoersvoorzieningen zijn dit jaar lager dan twee jaar terug.

Bij het taxivervoer is het aantal *actieve* gebruikers een belangrijke variabele. Uit de achterliggende informatie blijkt dat het aantal reizende gebruikers van de regiotali nog achterblijft bij het aantal gebruikers van vóór de coronacrisis. In de coronajaren is de regiotali financieel gecompenseerd voor het afnemend aantal reizigers.

Het huidige Dashboard geeft weinig inzicht in de trends van de kosten van de vervoersvoorzieningen omdat de aard van de voorzieningen teveel van elkaar verschilt.

Bij een uitsplitsing is beter te zien welke voorzieningen het zijn en wat de verschillen in aantallen zijn.

Regio taxipassen	Taxi individueel
421	3

Rollende voorzieningen

Scootmobiel	Driewiel fiets	Kinderfiets
107	33	9

Via de gesprekken met de consultants bleek dat het aantal aanvragen voor diverse elektrische driewiel fietsen en vervoermiddelen gaandeweg stijgt. Het Dashboard Wmo geeft nog te weinig informatie om trends bij de afzonderlijke voorzieningen goed te kunnen onderscheiden. In het registratiesysteem bleek inderdaad dat het aantal aanvragen in 2023 is gestegen ten opzichte 2022. Mogelijk stijgen de aanvragen van elektrische vervoermiddelen door de nieuwe mogelijkheden en innovatie op het gebied van elektrisch vervoer. In het voorjaar van 2024 worden beleidsregels aangepast aan de actuele jurisprudentie over deze voorzieningen.

Rolstoelen

Handbewogen rolstoelen	Electrische rolstoelen en overige	Kinderduwwagen
139	45	4

Conclusie:

Wassenaar heeft een lage zorgvraag in 2021 in vergelijking met andere gemeenten. Zie <https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/gemeentelijke-monitor-sociaal-domein>.

De lagere kosten in 2022 zijn voor een groot deel te danken aan een kostenbewuste uitvoeringsorganisatie en het gebruik van preventie- en algemene voorzieningen, zoals onder andere de dagactiviteiten voor ouderen, de Bijbus en het Automaatje. Het Sociaal Team Wassenaar kan deze aanpak verder versterken.

Echter de dubbele vergrijzing en de prijsstijgingen kunnen in de toekomst dit positieve beeld wijzigen.

3. Diverse ontwikkelingen

Interne ontwikkelingen

Afgelopen jaren is een grote wachtlijst ontstaan voor het uitvoeren van het Wmo-onderzoek (het keukentafelgesprek). Eind 2022 zijn deze interne wachtlijsten weggewerkt door externe inhuur. De inhuurmedewerkers hebben zich met name gericht op het afleggen van huisbezoeken, het in kaart brengen van de zorgvraag en daarbij een passende indicatie af te geven. Vervolgens heeft het eigen personeel de indicatie omgezet in een beschikking en de mogelijkheden van de lokale sociale voorzieningen hierin meegenomen. De interne wachtlijst is op dit moment sterk gereduceerd.

De extra taken met betrekking tot de ontwikkeling van het Sociaal Team in Wassenaar en het implementeren van het nieuwe Wmo-arrangementenmodel in de Leidse regio leidden tot meer overleg- en trainingsuren binnen het gehele consultantenteam. De verschillen in werkwijze tussen de beide gemeenten worden steeds groter en dit heeft een grote impact op de belasting van de consultants. Vanaf 1 mei 2024 wordt met de overkomst van het sociaal domein naar de gemeente Wassenaar, de Wmo voor elke gemeente afzonderlijk uitgevoerd.

Externe wachtlijsten

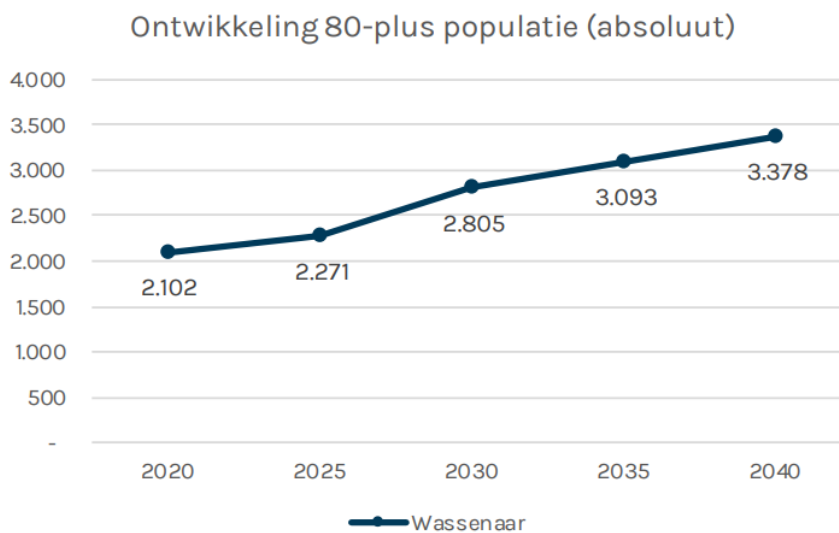
In Wassenaar zijn er nauwelijks arbeidstekorten bij aanbieders voor huishoudelijke hulp. De zorgaanbieders in Wassenaar weten personeel beter aan zich te binden dan in omliggende

gemeenten van de Leidse regio. De Wassenaarse zorgaanbieders zijn sterk gericht op Wassenaar en kunnen statushouders en migranten inzetten met perspectieven voor een carrière in de zorg.

4. Afstemming met de begrotingsdoelen.

Het blijkt dat de belangrijkste beleidsmaatregelen uit de Kostenbesparende maatregelen zijn uitgevoerd of in de afrondende fase zijn. Het college heeft in het coalitieakkoord nieuwe prioriteiten gesteld waaronder een participatief ouderenbeleid en een dementievriendelijke gemeente.

De uitdaging voor de toekomst is om te gaan met een toenemend aantal ouderen. Wassenaar kent een aanzienlijke vergrijzing. Dit betekent dat het aandeel oudere inwoners van 80+ toeneemt.

Tabel: Sonneborgh.

De ervaring leert dat mensen pas na ca. het 80ste levensjaar grotere gezondheidsproblemen krijgen, die de zelfredzaamheid doen afnemen. Deze groep heeft tevens een grotere kans op dementie. Wassenaar wil een dementievriendelijk gemeente worden. Samen met ouderenorganisaties zal er in 2024 opgetrokken worden om te bezien wat ervoor gedaan moet worden om dementievriendelijk te zijn en de mantelzorgers beter te ondersteunen. Tenslotte is er budget vrij gemaakt voor het ontwikkelen van een woonzorgvisie waar ook de woonsituatie van ouderen aan de orde komt.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

drs. K.D. Handstede,
gemeentesecretaris

drs. L.A. de Lange,
burgemeester

Deze brief is digitaal vastgesteld. Hierdoor staat er geen fysieke handtekening in de brief.